

Večernik

Leto III. (X.), šte. 59

Maribor, torek 12. marca 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Kriza slovenskega
kmetijstva

Fran Erjavec prihaja v svoji razpravi »Kmetstvo vprašanje v Sloveniji« do sledečega pesimističnega zaključka: »Slovenija je v poljedelskem pogledu visoko pasivna dežela in slovenski kmet ne pridela niti zadostne množine kruha, a tudi ostalih sadežev mu njegova posestva ne prinašajo toliko, da bi se mogel z njih izkupičkom vsaj prehraniti.« Pisatelj je zbral statistični material, ki dokazuje, da se nahaja naše kmetijstvo v resni in stalno naraščajoči krizi. Vzrokov je več. Predvsem trpi slovenski kmet na pomanjkanju poljedeljske zemlje. Našemu kmetiškemu človeku pripada povprečno komaj $1\frac{1}{4}$ ha poljedeljske zemlje in $\frac{3}{4}$ ha gozdne površine, a še od navedene površine poljedeljske zemlje služita okrog $\frac{2}{3}$ živinoreji in le $\frac{1}{3}$ pridelkom za neposredno človeško prehrano (žito, krompir, zelje, sadje itd.).

Slovenci nimamo zdravega srednjega kmetijskega stanu. Od okroglo 145 tisoč slovenskih kmetij je $\frac{3}{4}$ kmetij v rokah malih kmetov, bajtarjev in kajzarjev, ki posedujejo komaj do 10 ha zemlje. Zadostno površino zemlje imata torej komaj $\frac{1}{4}$ kmetov, ki imajo nad 10 ha zemlje, kar je še vedno skromno v primeru z Dansko, kjer se ziblje normalna kmetiška posest med 50—60 ha. Pa če vzamemo za spodnjo mejo posestvo 5 ha, ki ne more več samo preživljati kmetijske rodbine, je še vedno nad 80 tisoč, t. j. dobra polovica kmetijskih posestev gospodarsko pasivna! Tu seveda ni prave pomoči, ker zemlje ni več na razpolago, razen razmeroma male površine, ki spada pod agrarno reformo (največji gozdovi). Življenje samo pa bo, kakor drugod, privedlo do zmanjšanja števila kmetijskih posestev.

Drugi nič manj važni, toda vsaj deloma odpravljivi vzrok naše kmetijske krize je nerentabilnost slovenskega kmetijstva. Naš kmet pride la z velikim trudom in velikimi stroški mnogo manj nego kmet v naprednejših državah z istimi žrtvami na isti površini zemlje. Primeroma pridela na 1 ha pšenice: slovenski kmet 8,4, češki 14,8, danski 27,8 q, krompirja pa slovenski 65,6, češki 97,3, danski kmet 151 q. Naši najboljši travniki donosajo letno le do 33 q sena in otave, dočim so poskusi umnega travništva pri nas dali že do 70 q na 1 ha. Dočim prinaša ena danska krava povprečno 9,8 l mleka dnevno, daje naša komaj 5 l, kar znači 1720 l razlike na leto pri vsaki kravi. Res je, da je temu mnogo krivaja kakovost plodne zemlje, ki je deloma preplitka (n. pr. Ptujsko polje), deloma pretežka (n. pr. Haloze), splošno pa močno izčrpana. Vendar je povdariti, da je cvetoče dansko kmetijstvo s pomočjo strojev in umetnih gnojil zgrajeno na tleh, ki so po naravi neplodna. Vsaj za naše ravnice velja pripora z danskim kmetijstvom, toda

Delni preklic razdržavljenja
poštnih uradov v SlovenijiPOŠTNO MINISTRSTVO ZA 32 OD 77 POŠTNIH URADOV V SLOVENIJI
PREKLICALO RAZDRŽAVLJENJE.

BEOGRAD, 12. marca. Kakor znano, je bilo meseca februarja z odlokom poštne ministristva razdržavljenih 77 poštnih uradov v Sloveniji in pretvorjenih v pogodbeno pošto. S tem odlokom, ki je šel preko veljavne ga poštne pravilnika, je bilo hudo prizadeto ne samo gospodarstvo, temveč tudi kulturno in socijalno življenje v Sloveniji.

Te dni se je mudil v Beogradu ljubljanski poštni direktor, g. Gregorič, ki se je s stališča poštne uprave in nemotenega poštne prometa krepko zavzel za revizijo tega odloka. Njegova akcija je deloma uspela. Mini-

strstvo je namreč preklicalo razdržavljenje 32 poštnih uradov, ki ne bodo pretvorjeni v pogodbeno pošto. Prvotno število 77 je torej s tem reducirano na 45.

Preklicano je med drugim razdržavljenje sledečih poštnih uradov: Vič pri Ljubljani, Mežica, Sv. Jurij, Kranjska gora, Metlika, Jesenice, Guštanj, Rajhenberg, Poljčane, Sv. Pavel pri Prebolu, Velenje, Vojnik, Moste pri Ljubljani, Radeče in Krmelj. Pretvoritev ostalih 45 poštnih uradov v pogodbeno pošto se bo izvršilo čimprej.

Prva rečna katastrofa

NARASLA MURA JE ODNESLA POLOVICO RADGONSKEGA LESENEGA MOSTU.

Z vso potrebno pazljivostjo so zasledovala poklicana oblastva velike vremenske spremembe, ki bi utegnile napraviti na raznih objektih, zlasti pa na mostovih lesenih konstrukcij silno škodo radi vedno novih mas valečega se ledu. Posebno pozornost je bilo treba posvečati znanemu staremu častitljivemu mostu preko Mure, ki veže avstrijsko Radgono z našo Gornjo Radgono. Toda pri obmejnih dogodkih je že tako: Enkrat vršijo dolžnost Avstrijci in jo zamenjajo naši, drugič zopet so naši na mestu, pa inozemci bolj površni. In tako je bilo poslednje v slučaju radgonskega mostu, ki ga je včeraj odnesla Mura.

Hidrotehnični oddelk mariborskega velikega županstva je vršil s pomočjo ptujskega vojaštva, gasilcev, orožnikov in prebivalstva vse potrebne varnostne posle, lomili in razstreljevali so led itd.; Avstrijci pa so brezbržno gledali prihajati vedno nevarnejše ledene plošče, ki so se zlasti opasno zadržale na lesenim most na avstrijski strani. Včeraj ob treh popoldne se je res začel most na avstrijski strani sumljivo zibati. Oni, ki so z mosta opazovali silen naval ledenih skladov, prihajajočih z Muro, so jo brzo odkurili na obrežja. Kmalu je odtrgalo avstrijsko polovico mostu v dolžini 23 metrov in jo z dvema stebriščema odneslo do kakih 50 metrov pred železniškim mostom. Kolikor je še ostalo mostu na našem obrežju, so ga pričeli razdirati in reševati les domačini pod vodstvom župana g. dr. Boecia in pa ptujski pionirici.

Ker je dobivala Gornja Radgona elektriko iz avstrijske Radgone in je bil ta vod z mostom vred uničen, so bili Gor-

njeradgončani do enajstih zvečer brez luči; potem pa je pričela obratovati domača električna centrala in je dobavljala normalen tok za potrebno razsvetljavo. Prebivalcem so morali dovoliti uporabljanje železniškega mostu za pešačenje iz ene Radgone v drugo.

Mura je vso noč naraščala, tako da je davi ob šestih zopet pograbila ono odtrgano polovico mosta pred železniškim mostom ter je odnesla proti Radencem. Tudi led še vedno prihaja po reki in vse kaže, da bo Mura še bolj narasla.

Enoten cestni davek za vso
državo

BEOGRAD, 12. marca. Ministrstvo javnih del sestavlja dva zakonska osnutka: Zakon o cestah ter zakon o vzdrževanju in gradnji cest, ki sta medsebojno v organični zvezi in tvorita zakonsko celoto.

Zakon o cestah predvideva osnove posebnega fonda pri Državni hipotekarni banki. V ta fond bi se vplačevali vsi zneski in doklade ter davki, določeni za vzdrževanje cest. S fondom bi razpolagalo ministrstvo tako, da bi se uporabilo 40 odstotkov za vzdrževanje državnih cest, 60 pa za samoupravne in druge nedržavne ceste. Dotacija tega fonda bi se vršila tako, da bi se stekalo v njega 50% vseh trošarin in vsa bencinska trošarina.

Razen tega bi se uvedel za vso državo enoten cestni davek, ki bi znašal za luksuzne in tovarne avtomobile do 20 HP 2000 Din letno; od 20—40 HP 3000 Din, od 40—60 HP 4000 Din letno. Za prikolice 2000 Din letno, za motorna ko-

nejših dežel. Naš kmet se krčevito drži starih načinov obdelovanja, čemur je vzrok zlasti nezadostna strokovna izobrazba. V celi Sloveniji imamo 3 kmetijske šole, kar je gotovo mnogo premalo.

Posledica premajhnega donosa slovenskega kmetijstva je ta, da se na eni strani kmetijska mladina seli v mesta ali celo v tujino in dežela izgublja dragocene delovne energije, na drugi strani pa naše kmetijstvo ne more prehraniti prebivalstva Slovenije. Samo žita bi morala Slovenija za kritje svojih potreb uvoziti 12.500 tona

lesa 500 Din, luksuzne vozove 500, osebnene vozove 300, dvovprežne tovarne vozove 400, enovprežne tovarne vozove 200, za kmečke vozove in vozove z volovsko vprego 50 Din, za jahalne konje 100, za tovarne konje, osle in mezge pa 10 Din letno.

Ljubljanska univerza in
proračun

BEOGRAD, 12. marca. Sinoči je prispel semkaj prorektor ljubljanske univerze dr. Lukman, ki je davi posetil prosvetnega in finančnega ministra ter interveniral v zadevi ljubljanske univerze. Kakor je zvedel vaš poročevalec, proračun za ljubljansko univerzo ni nič zmanjšan.

Ministrski svet

BEOGRAD, 12. marca. Popoldne se bo vršila seja ministrskega sveta, ki bo razpravljala o finančnem zakonu in raznih amandmanih.

Upor u Mehiki zaždušen

MEHIKA, 12. marca. Uradno se poroča, da je upor v Veracruz docela zaždušen. Čete generala Aguirre so se brezpogojno udale in so bile razorožene, njihov poveljnik pa je pobegnil. General Villa Real je bil po prekem sodu obsojen na smrt in takoj justificiran. Indijansko pleme Yak, ki se je pri Durangu borilo na strani upornikov, je istotako prešlo k vladnim četam. Uporniki se drže samo še na severu, kamor je odposlal Calles 20.000 mož in upa, da bo tudi tamkaj v treh dneh obračunal z uporniki.

Strešni plazovi

Zadnjih dni so menda poslednja nevolja, ki nas obiskuje v tej zimski sezoni. Marsikateri pasant prejme nepričakovano sferično batino, a na mnogih mestih so se odtrgale telefonske in brzojavne žice. Nocoj so vso noč ropotali še preostali strešni plazovi na ulice. Neki kmetič je davi okrog 7. vrigel tak plaz celo košaro mleka raz glave.

Delomrzne osebe.

Naslednje osebe so uradno proglašene za delomrzneže in izkoriščevalce občinskih podpor: Angela Zalokar, pristojna v Guštanj, srez Prevalje; Jožef Gerič, Turnišče, Dolnja Lendava; Henrik Kotnik, Vrhlog, Maribor desni breg; Anton Heber, Zgornji Žerjavci, Maribor levi breg; Anton Šandl, Večeslavci, Murska Sobota; Josip Gaiser, Majšerg, Ptuj; Anton Javornik, Padoški vrh, Konjice; Ivan Nomoš, Šalovci, Murska Sobota; Gustav Teržan, Velika Pirešica, Celje; France Vaupotič, Sv. Jurij ob Ščavnici, Ljutomer; Josip Hecl, Trbegovci, Ljutomer; Viktor Schunko, Studenci, Maribor desni breg; Alojz Andrič, Plat, Šmarje pri Jelšah.

nov. Dejanski se po cenitvah strokovnjakov uvozi le okrog 7000 »agonov. Razlika se »prištedi« pač na račun lačnih želodcev.

Slika našega kmetijstva tedaj nikakor ni razveseljiva in treba je resnih naporov, da si Slovenci ohranimo najvažnejši produktivni stan. Koristno bi bilo, da po vzgledu Hrvatov tudi Slovenci ustanovimo zavod, ki bi znanstveno proučeval rentabilnost našega kmetijstva in dajal navodila za praktično delo v svrhu pospeševanja slovenskega kmetijstva.

C. S.

V nemškem Gradcu

V našem Slovenjgradcu je še zima, huda zima. Zasneženo Pohorje in ledenomrzla Urška, zavita v sneg in led, povzročata, da se ne upa in ne upa tjakaj nežna in občutljiva topla vigred. Ko zdrdra brzovlak iz takozvanega jugoslovanskega Merana mimo brežuljkov, ki tvorijo ozadje in obenem primeren okvir mestu in segajo — Slovenske gorice ime novani — preko državne meje do Špilja in Mure, gre voznja še vedno skozi zimo in mraz, in Mura, deloma naša, deloma avstrijska, se le počasi, toda stalno in vidno otresa verig, v katere jo je bila okovala zima, in se vedno prosteje in svobodneje pomika naprej po svoji stari strugi. Pa komaj da se pokaže hribček z gradom, okoli katerega se kot svoje-ga središča in stražišča razprostira nemški Gradec, od pivovarniškega Puntigama naprej, že se množijo znaki nove pomladi. To pride od tega, ker južno od mesta ni nobene višje in kompaktnije gore, za mestom na severu pa se dviga kot obrambni zid proti severu in njegovim mrzlim burjam Schöckl, kakor od-vrača na drugi strani Pohorje, ležeče južno od Maribora, tople južne sape in sapice in tako podaljšuje življenje zimi, snegu in ledu. Čim bolj se bliža vlak mestu, tem tanjša postaja snežna odeja, dokler v okolici mesta ne izgine popolnoma in se prikažejo zeleni prti travnikov in njih s svetlozeleno ozimino. V mestu samem pa je pomlad zmagala do cela nad zimo. Kupov in skladov snega ali ledu ni videti nikjer; ceste so suhe tako, da se že dvigajo, zlasti pred glav-nim kolodvorom, na Anini in Keplerjevi cesti, celi oblaki prahu za električno in za avtomobili, če potegne veter. Posebno pa v množičnih izložbah trgovin z oblekami in s čevlji ni več opaziti nobene sledi premagane zime. Kar je izloženih oblek, plaščev, površnikov in čevljev, vse je namenjeno za toplo pomlad in za velikonočne praznike: V severnem nemškem Gradcu je Vesna zmagala prej nego v južnem našem Mariboru in v našem Slovenjgradcu.

Na Dunaju je sedaj, od 10. do 17. mar-ca, pomladanski velesejm, atrakcija prve vrste za velik del Evrope. Vendar bi človek komaj verjel, kako veliko število Jugoslovancev se vozi z brzovlakom, pa gotovo tudi z osebnimi vlaki, v prijazno velenje avstrijskih Fejakov. Vožnja nad vse prijetna. Plačati tretji razred, pa sedež v elegantni jedilni voz, kjer ni-maš samo najlepšega razgleda na selo, vedno menjajočo se pokrajino, ampak tudi vse udobnosti prvovrstnega hotela.

Jakominjev trg, pred vojno pust in prazen, je ves pokrit z okusno zgrajeni-mi prodajalnimi kolibami, ki se drže ena druge in nudijo kupcu v izobilju vsega, kar si le more izmisliti. Tudi mnogo pom-ladanskih cvetic, med njimi črni teloh, različne trobentice, zvončki, tulpani in hijacinte so tu v velikih množinah na prodaj. Blizu trga se še vedno dviga, ne-izpremenjen in nič obnovljen, vsaj na zunaj ne, stari in znani hotel »Schim-mel«. Natakariča Kati, pred 20 leti že 60 let stara, tedaj velika prijateljica in tudi dobrotnica slovenskih vseučiliščnikov, pozneje solastnica hotela, ni več med živimi. V jedilni sobi, sedaj na novo pre-pleskani pa se še vidijo slike iz polprete-klega časa; različne, ki pa vsebujejo vse same lepe spomine. Petnajst do 20 jih sedi okoli mize; skoro vsi so ranjeni in obvezani, nekteri na temenu, nekteri na nosu, na licu, drugi na roki ali nogi; slo-venski študentje so, ki so z bojišča, na katerem se je s palicami bila bitka za narodno stvar v graškem vseučilišču, na menjenem tudi in v prvi vrsti slovenski akademski mladini, odnesli krvave gla-ve. Pa jih za to glava nič ne boli, saj so vsi prepričani, da mora njihov boj za pravično stvar prejalšje zmagati. Na-sprotno, vsi ko vesel in dobre volje, da se tem razposajenim ranjencem stara in sočustvujoča Kati kar načuditi ne more.

V tistem kotu vseučiliščne avle, kjer je slov. akad. tehn. društvo »Triglav« svoj čas imelo pritrjen svoj grb s Tri-glavom, z vzhajajočim solncem in z slo-vensko trobojnico, je opaziti tudi sedaj še vsaj neka senca kontinuitete prejšnje tradicije. Dvoje slovenskih akad. dru-štev — podporno društvo in bolniška b'a-gajna za slovanske, oz. jugoslovanske akademike — razglašata baš na onem me-

stu svoje objave, in sicer v nemškem je-ziku in v srbohrvaščini v latinici in ci-rilici. Stari portir univerze, svojčas tu-di prijatelj slovenskih študentov in za nekatere izmed njih celo stalna posojilni-ca, kateri ni bilo treba plačevati nobenih obresti, pa že davno počiva v hladnem grobu; pa tudi med profesorji sami novi obrazi. Slovanska filologija je zastopana po imenih, ki so vsaj do sedaj ostala še brez slovesa in brez zvoka.

Avstrijski Gradec ima pozimi dvoje glavnih izletišč: grad sredi mesta in božjo pot Maria-Trost, dobro uro hoda severno od mesta. Človek, prišedši iz jugoslovanskega Merana, se mora čudi-ti, kako je že tu pomlad napredovala. Na gradu, okoli 500 m visokem, kamor se od 1. marca naprej lahko vozi za malen-kost z žično železnico, je 10. t. m. toplo-mer ob 8. zjutraj kazal +10 stopinj R.; istega dne so zvečer v gozdovih okoli Marije Tolažnice že prepevali kosi, dro-zgi in taščice; popoldne pa so gostje ravnotam že sedeli na prostem; tam je-dli, pili in kvitali. Kjer ima kak bogat in učen Gradčan na Rožn'ku ali kakem drugem gričku svoj Tuskulum, tam že povsod poganja, brsti in odmeva od ptčljega petja. Višje gori pa, kjer se svet dviga proti Schöcklu, je še vse kakor na našem Pohorju v snegu, da sto in sto smučarjev izrablja zadnje prilike za svoj šport.

Graški »Schlosberg«, graški grič, s starimi razvalinami in z dvema topo-voma, s kterima so l. 1809 streljali na Francoze, nudi zlasti v čistih zimskih dneh krasen razgled in ima tako tople kotičke, da se človek, gologlav in od-grnjen, tudi po zimi s pridom lahko solnči. Ko se v jugoslovanskem Meranu in v našem Slovenjgradcu še nihče ne upa sedeti na prostem, v nemškem Gradcu na gradu okoli 10. ure dopoldne ne najdeš klopi na solnčni strani, na katero bi se mogel uvesti; vse je natrpano zasedeno. Zato pa stopiš na vrh graškega griča, ozleđaš si Plabuč, Plazšče, Gaj, Kal, Retnie, Gradvanje, Gostinje, Gloje, Trboje, Muro in Murico in še mnogo, mnogo hribov, gor, rek, vasi in mest, vse z slovanskim imenom, dokler ne uzreš v južni smeri našega Pohorja z Veliko Kopo in našega Kozjaka s Sv. Duhom.

Dr. Fr. M.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 12. marca. Zaprt.
Sreda, 13. marca. Zaprt.
Četrtek, 14. marca, ob 20. uri »Poljska kri« ab. C. Premijera.
Petek, 15. marca ob 20. uri prireditve požarne brambe.
Sobota, 16. marca ob 20. uri »V agoniji« ab. B. Premijera.

Ptujsko gledališče.

Petek, 15. marca ob 20. uri »Bajadera«, Gostovanje g. Nerata. Gostovanje Mariborčanov.

Mariborsko gledališče pripravlja Ned-balovo prekrasno opereto »Poljska kri« čije premijera se bo vršila že v četrtek 14. marca. Kakor pred leti, bo ta muzi-kalno zelo visoko stoječa opereta goto-vo tudi letos ponovno napolnila gleda-lišče. V njej gostuje g. Nerat, režira jo g. Rasberger, dirigira g. Herzog, plese pa je naštudiral g. Harastovič. — Dra-ma pripravlja Krležovo efektivno drama »V agoniji« v režiji g. Pregarca in bo tudi ta premijera že v najkrajšem času.

Zakon o državljanstvu

z razlago, uredbo za izvrševanje zaka-na, določbe mirovnih pogodb, mednarod-ne konvencije, druge dosedanje zakon-ske določbe glede državljanstva, ozi-ro-ma domovinstva in zakon o manjšinah — najdete v drugem zvezku Pirkmajer-jeve Zbirke zakonov za upravno službo, ki je pravkar izšel. Cena vezanemu iz-vodu 80 Din, po pošti 3 Din več. Dobi in naroča se v knjigarni Tiskovne zadruge. Maribor, Aleksandrova 13. U

Za člana Vodnikove družbe

se lahko vpišete pri glavnem poverje-ništvu za Maribor v knjigarni Tiskovne zadruge na Aleksandrovi cesti 13. U

Mariborski in dnevni drobiž

Važne določbe iz zakona o osebnih imenih

Dne 19. februarja je kralj sankcioniral novi zakon o osebnih imenih, ki je bil obnarodovan v »Službenih Novinah« dne 26. februarja in dobil istega dne ob-vezno moč za vso kraljevino. Iz njega citiramo besedilo člena 25, ki je zlasti važen in zanimiv za teritorij naše obla-sti: »Ako bi se pri vpisu rojstva v mati-čno knjigo... moralo vpisati rodbinsko ime po starem pravopisu ali ime srbske-ga, hrvatskega ali slovenskega porekla protivno pravilom srbskega, hrvatskega ali slovenskega pravopisa, mora vodja matičnih knjig vpisati ime soglasno s pravili omenjenega pravopisa. Če pa iz-javi oče deteta ali oče njegove nezakon-ske matere pred vodjo matičnih knjig pi-smeno ali ustmeno v prisotnosti dveh prič na zapisnik, da ne odstopi od vpisa rodbinskega imena točno po predpisih čl. 23 tega zakona (ko je bilo namreč vpisano ime prednikov v popačenem pravopisu) se mora ta izjava upoštevati, toda edino v slučaju dokazane činjenice, da se je rodbinsko ime dotičnega roda vpisavalo v poslednjih 60 letih v ro-jstni knjigi tako, kakor oče zahteva. Isto velja tudi za rojstno ime, ako tak oče ne odstopi od želje, ki jo je v tem oziru iz-rekel pred vodjo matičnih knjig.«

Zanimiva je tudi določba člena 33 drugega odstavka, ki se glasi: »Kdor je dosegel diplomu, s katero se mu prizna-va akademska čast na kakem inozem-skem vseučilišču ali visoki šoli, sme na ozemlju kraljevine SHS javno upotrebl-javati dotični akademski naslov samo takrat, če je diploma nostrificirana na ka-kem našem vseučilišču.« Člen 42 pa do-daja: »Izjema drugega odstavka čl. 33 tega zakona se ne nanaša na one držav-liane naše kraljevine, ki so do 1. decem-bra 1918. prejeli diplomu na kakem vse-učilišču s sedežem na ozemlju bivše av-stro-ogrske monarhije.«

Rezultat preiskave o »mrhovinski aferi«

O takozvani »mrhovinski aferi« v Ma-riboru je odredil g. veliki župan svoje-časno obširno in strogo preiskavo, ki je sedaj končana. Uradno pojasnilo o rezultatu preiskave pravi med drugim: V letih 1927 in 1928 ni dokazan niti en slučaj, da bi se bilo spravilo v Maribor kaj pokvarjenega mesa ali celo meso poginolihi živali. V Krčevini zaplenjeno meso ni izviralo od živinčeta, ki je bilo zaklano že crknjeno, temveč je ugotov-ljeno, da je dotično govedo ogledal vojaški veterinar in spoznal meso za užito, a ga je vojaška komisija prevzela le de-loma, češ da je premasino. Po sanitarni komisiji srezkega poglavarja izrečeno za plembo je višji veterinarski organ pri nadpregledu sicer potrdil, toda samo iz razlogov, ker je meso že imelo duh in ni bilo več trebušnih in prsnih organov, vsled česar ni mogel ugotoviti, ali izvira meso od zdravega mršavega živinčeta, ali pa od živali, ki je vsled bolezni shujšala. Na mesu samem pa ni našel zna-kov, ki bi kazali na to, da je bila žival bolna.

Dejstvo pa je, da je lani poleti v Ma-riboru obolelo veliko vojakov za gastro-intestinalnimi znaki. Domnevalo se je tu-di, da je njih bolezen povzročilo slabo meso, vendar to ni podkrepljeno z ne-ovrgljivimi dokazi. Res je tudi, da je bil neki mesar iz Krčevine obsojen pri o-krožnem sodišču v Mariboru radi poiz-kusa, da spravi v promet pokvarjeno meso, kar pa se je preprečilo z zaplem-bo. Vendar pa ta razsodba še ni pravo-močna.

Uradno pojasnilo g. velikega župana dr. Schaubacha zaključuje: Poudarjam, oprt na uradne ugotovitve, da ni nikak-šnega povoda za razburjenje ali celo za nezaupanje do sanitarnih in veterinar-skih oblastev, ki vrše in so vršile kon-trolo živil v Mariboru in okolici vestno in strogo po obstoječih predpisih.

S carine.

Carinik g. Josip Košenina je preme-ščen iz Maribora li glavni carinarnici v Gjevgljelljo. —

Občni zbor Zveze privatnih nameš-čencev Jugoslavije

v Mariboru bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 20. uri v dvorani hotela »Pri za-morcu«. Članstvo se naproša, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži. Odbor.

Enodnevni tečaj za cepljenje trt

se vrši dne 21. marca pri oblastni trtnici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru. Teoretičen in praktičen pouk, ki traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, je brezpla-čen ter vsakemu interesentu dostopen. Potrebni udeleženci, ki dokažejo to s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano.

Kruta usoda.

Rodbino K o l e n k o, ki je pred dnevi na tragičen način izgubila oče-ta in hranitelja Ivana Kolenka, ki se je pri kopanju studenca smrtno pone-srečil, je v nedeljo zadela druga ne-sreča. Ko se je vdova vračala s po-greba svojega moža, je starejša hčer-ka pripravljala doma južino za mater in otroke. Kuhala je kavo. Neopaženo pa se je peči približala triinpolletna sestra Jožefa v trenutku, ko je mlada kuharica hotela dvigniti lonec s peči. Očetova smrt in neprespane noči so dekletce oslabilo in lonec ji je spodrsnil iz šibkih rok. Vrela kava se je razlila po sestrici, ki je stala poleg peči. Otrok je bil v trenutku ves oparjen in je dobil nevarne opekline po glavi in telesu. Dekletce so takoj prenesli v bolnico, vendar je malo upanja, da bi okrevalo.

Drava,

je postala umazano motna in je vidno narastla, a seboj nosi snežne plasti, srež in velike ledene plošče. Nocoj je bila dravska struga podobna polarnemu le-denemu toku, ki je proti jutru pojenjal. Očividno je v gornjem toku Drave de-ževalo; a tudi kopnenje snega naglo na-preduje. —

Vlom v gostilno.

V noči od petka na soboto so ne-znani zlikovci vlomili v gostilno »Pri zelenem travniku« in odnesli lastniku gosp. Resniku več steklenic vina, žga-nja, nekaj klobas in cigaret v vredno-sti nad 600 Din. Vlomilci so na ve-randi izrezali na vratih šipo in se ta-ko splazili v notranje prostore. Poli-cija je na podlagi dobljenih prstnih odtisov uvedla zasledovanje storil-cev. —

Par rejenih voioy

je bilo 5 t. m. ukradenih posestniku Franu Voučaku v Rajhenburgu. Ne-znani storilec je ulomil v zaklenjen hlev in mirno odgnal sredi noči deset tisoč dinarjev vredna goveja repa. Vola sta bila stara pet let; eden je pšenične, drugi belosive barve. Poli-cija opozarja mesarje, prekaževalce itd., naj pazijo na morebitno ponudbo sumljivih volov in javijo morebitne osumljence varnostnemu oblastvu. —

Robinson na Dravi.

Sinoči okrog 6. se je nudił pasantom državnega mostu zelo vznemirljiv prizor. Na prilično veliki ledeni ploš-či je stal drzen Robinson, ki je jedva pasiral nevarni steber sredi mostu. Spremljala sta ga dva prijatelja v čolnih. Očividno je bila ta atrakcija dogovorjena vratolomnost in je bilo za slučaj defekta čudnega ledenega splava vse pripravljeno. V bližini Badl-ove usnarne se je drzni »Robin-son« izkrcal. Čim je stopil na kopno, se je ledena plošča razbila na mnogo kosov. Gledalce, gotovo nad 200 po številu, je spreletela zona, a drzni Ro-binzon se je zasmejal ves srečen, da ni okusil neprostovoljne mrzle kopeli.

All je postal Pristan mestno smetišče? »Pridite in pogledjte!« nas nujno pro-sijo prebivalci Pristana, ki so narav-nost zakopani v velike snežne okope, ki pa sedaj razkrivajo svojo pravo vsebino: blato, odpadke, smeti in — gnoj. Celo greznice so izpraznjevali v sneg... Vse to razširja sedaj, ko je nastalo južno vreme, strašen smrad, ves Pristan pa je postal pravcato ko-munalno smetišče, dasi je mogoč do-voz k dravski strugi.

Ali zasluži lisica v resnici ime zvitorepka?

LISICA V BASNI IN NARODNI VERI. — DVOMI V LISIČJO PRETKANOST. — REZULTATI OPAZOVANJ. — ZANIMIVE UGOTOVITVE.

Le od pamtveka je lisica zvitorepka na glasu kot vzor zvitosti in s svojim drugim lisjakom je prišla v zbirko pregovorov vseh narodov sveta. V vseh otroških basnih igrata oba zviteža glavno vlogo in ljudska vera v njuno zvitost in občudovanja vredno drznost je neomahljiva. Izmed vseh takorekoč »domačih« zverin si je lisica v mišljenju po-deželskega ljudstva in tudi povprečnih lovcev priborila sloves mojstrsko pretkane živali.

Že več lovskih strokovnjakov pa je začelo dvomiti v pristnost ljudskega prepričanja ter so do neke meje že ugotovili, da je vse opevanje lisičje zvitosti le pretiran predsodek. Prvi dvomi so napotili lovske strokovnjake do točnih opazovanj, ki so dovedle do rezultata, da marsikatera divjačina daleko prekaša v pogledu zvitosti — legendarno lisico zvitorepko. Res je sicer, da napada lisica mlado srnjad, fazane in zajce z istim užitkom kakor krta, podgano in miš, a slednjim daje prednost za lastno — prehrano. Brumni in vztrajni lovci so do-gnali, da se je lisica raje bavila z dokaj težavnim lovom na poljske miši, četudi bi si lahko igranje privoščila fazana ali zajca. Kakor to neverjetno zveni, ven-dar je nesumljivo dokazano, da po-končuje lisica mnogo poljskih škodljivcev in le v slučaju skrajne sile, osobito, kadar je treba krmiti nenasitne mladiče, se priklati v bližino vasi, kjer si — če treba tudi pri belem dnevu — izbere pe-telina, gos, račko ali kokoš izpred oči preplašenega kmeta, ki zažene potem velik hrup. Slednje je dalo temelj ljudski veri v drznost pretkane tatice-lisice. Ne da bi hoteli ovenčati glavo te legen-darne pretkane z gloriolo nedolžnosti, lahko smelo trdimo, da lisica nikakor ni večja škodljivka kakor na pr. kuna, pod-lasica, dihur, sraka ali pa podivjana ma-čka.

Kakor z basnijo o veliki škodljivosti lisice, tako je s pretiranim predsodkom o njeni zvitosti ali pretkanosti. Še-le l. 1878. torej pred komaj 50 leti se je od-ločil naravoslovec Dombrovski, da od-pravi ta predsodek. Z monografijo »O li-sici, lisjaku...« je načel ledino ter ne-sporno dokazal, da nima lisica nič več intelektualnih zmožnosti kakor druge domače zverine, od katerih dokazuje marsikatera zelo mnogo intelekta v pravem smislu besede. Še-le po imenovanju publikacij so se začeli lovski strokov-njaki zanimati za to vprašanje in zna-nost je vseskal v koreninjeno ljudsko ve-ro v pretkanost lisice-zvitorepke prav v živo.

Naj navedemo par rezultatov teh lovsko-strokovnih poskusov! Sin Dom-

brovskega, sam lovec-strokovnjak, se je potrudil, da je z besedo in tiskom publi-ciral svoje temeljite izkušnje. Med dru-gimi argumenti navaja sledeče: »K lisi-čjim duplinam vodi običajno samo ena gaz, katere se poslužujejo v slučaju naj-manjše nevarnosti za beg z absolutno pravilnostjo. Kdor pozna to gaz, more pogoditi lisico z enim samim strelom. Jelen, srnjak in zajec imajo povsem dru-gre, nepreračunljive metode za izmikanje pred puško! — Lisjak postane takoj plah, čim začuje hrup gonjačev ter tre-petajoč in »brez glave« vztraja na gazi in se zelo neprevidno potuhne, dočim se druga divjačina bliskovito orijentira o situaciji. Kaj često se dogaja, da ubežijo iz kroga lovcev in gonjačev v čisto dru-go smer, medtem ko »zvita« lisica rabi za beg dosledno vedno eno in isto gaz, o kateri je »prepričana«, da zanjo lovec ne ve. Če je taka taktika zvitost ali pretkanost, ni več vprašanja.« —

Čut razlikovanja človeka od človeka je pri lisici silno pomanjkljiv; kajti lisi-ca je napram človeku vedno enako pla-šna, česar se o drugi, v svobodi živeči divjačini ne sme trditi; kajti kako pov-sem drugače se na pr. obnašata vrana in divja gos, dva basnoslovna primera za zabitost in omejenost! Vrane, ki se pojavljajo zlasti v zimskem času čisto blizu človeških bivališč, se obnašajo spo-četka napram kmetu in popotniku po-polnoma tako, kakor napram lovecu. Ali čim zavohajo lovca, ki je parkrat stre-ljal nanje, jih težko dobi na strel, med-tem ko se kmeta ali kakraga drugega člo-veka brez orožja prav nič ne boje. Ne-kateri lovci imajo navado, da gredo na vrane s sanmi. Dva do trikrat se ta na-čin lova posreči, a pozneje težko; kajti v velikem krogu se izognejo smrtonos-nim sanem, medtem ko smejo izletniške sani brez vsega pasirati cesto, ne da bi se vrane le količkaj splašile. Popolno-ma slično, samo še bolj rafinirano se ob-našajo divje gosi in rače, četudi jih na-rodna basen stigmatizira kot simbol za-bitosti in še danes pravimo »neumna gosle« — Medtem pa o lisiči ni drugo do-kazano, kakor da je pred človekom in si-cer vsakim — neverjetno plašna in ne razume taktike za zvito begstvo pred nevarnostjo. —

Iz vseh teh strokovnih opazovanj sle-di, da naša toliko opevana zviteža — li-sica in lisjak nimata glede na naravni intelekt prav nobene prednosti pred dru-gimi tovariši v polju in gozdu, razun če se jima večja potencia plašljivosti šteje v dobro; tudi ostrina čutil ni tako razvita kakor pri ostali divjačini, ki poseduje mnogo več intelektualnih zmožnosti, ka-kor naša — pseudo-zvitorepka! —

Obdaučeni plemiški naslovi v Italiji

Mussolini, ki vodi že osem ministr-skih portfeljev, se je sedaj tudi odločil za ureditev in očiščenje plemiškega stanu v Italiji. Ljudje, ki so si pridobili plemstvo za denar skupno s posestvi in gradovi, morajo odložiti svoje plemiške naslove. Ostali plemiči pa bodo razdeljeni v tri kategorije: 1. Pravo italijansko plem-stvo; 2. plemiški naslovi, ki so jih pri-dobili Italijani v inozemstvu in 3. častni meščani srednjeveških mest.

Plemiči se smejo po Mussolinijevem načrtu posluževati svojih naslovov le tedaj, ako plačajo gotov davek. Tako mo-ra plačati knez 72.000 lir letno (216.000 Din), vojvoda 60.000, marquis 36.000, grof 30.000, baron 18.000 lir letno. Ose-be, ki se poslužujejo drugačnih naslo-vov, morajo plačati letno 9.000 lir. Ose-be, ki nosijo neupravičene naslove, bo-do kaznovane z visokimi denarnimi glo-bami in zaporom. V Italiji torej v bo-doče ne bo več »bleska brez cvenka«.

Že četrtilč četvorčki

Iz Demmina v Nemčiji poročajo: 28-letna žena privatnega nameščence, Al-freda Zöllnerja, je rodila dosedaj že 18 zdravih otrok. V letih 1923, 25 in 27 so

bili četvorčki, ki so ostali vsi živi in zdravi. Letos je žena vnovič presenetila svojega moža s četvorčki. Z otroci tako bogato obdarjeni mož je dobil od vseh strani bogata darila v denarju in blagu in spomnila se je nanj tudi nemška vla-da sama.

Beg matere s hčerko v letalu

Berlinska javnost ima zopet svojo sen-zacijo. Lastnica založniškega podjetja Hilda Eysler je pobegnila z letalom v inozemstvo in odvedla s seboj tudi svo-je šestletno hčerko iz prvega zakona. Poročena je bila z dr. Spaethom, lastni-kom velike vrtnarije, s katerim je imela otroka ženskega spola. Pozneje se je lo-čila od njega in sodišče je prisodilo hčer ko njej. Dr. Spaeth pa ni miroval, tem-več je pričel drugi proces, zahtevajoč hčerko za sebe. Končno je sodišče res razsodilo njemu v prid. Toda, čim je Hil-da Eysler, ki se je med tem poročila z bančnim ravnateljem Tobolskim, zvede-la za končni odlok sodišča, je najela le-talo in dan poprej, predno je dr. Spaeth poslal svojega zastopnika po otroka, po-begnila skupno z deklico v inozemstvo. Nikdo ne ve, kje se sedaj skriva. Mate-rina ljubezen je res velika.

Peklenska vožnja vojakov

500 FRANCOZOV SE JE PELJALO V STRAŠNO SMRT MESTO NA BOŽI-ČNI DOPUST V DOMOVINO.

Kmalu po zaključku svetovne vojne je bilo čitati v švicarskih listih, da so po-stavili žrtvam senmišelske katastrofe v St. Michel de Maurienne sijajen spome-nik. Ob tej priliki je svet prvič doznal za grozovito katastrofo, o kateri so se upali ljudje v Švici in na Savojskem do-tedaj le šepetati: o vožnji peklenskega vlaka dne 12. decembra 1917.

Bilo je po bojih na Piavi. Danes ve ves svet, da so preprečile sramoten po-raz Lahov le francoske in angleške čete, ki sta jih poslala maršal Foch in angleško vrhovno poveljstvo v pomoč docela splašenim Italijanom. Te čete so se v bojih silno skrčile in preostali so pač zaslužili, da so jih pustili na božični dopust. Prva skupina kakih 500 mož je ča-kala onega decemberskega večera na obmejni postaji Modane na vlak, da jih zapelje na njihove domove. Med temi je bilo tudi več višjih častnikov, ki so se hoteli po odhodu vlaka vrniti na laško fronto in ki so nadzorovali kretanje onih, ki so dobili dopust. Odhod vlaka z do-pustniki pa se je zavlekel. Strojevodja je pojasnjeval častnikom, da vlak ne more odpeljati, kajti proga Modane-St. Michel spada med najnevarnejše, kar jih poznamo v Evropi; ima namreč sil-ne klance in ovinke ter ne sme biti vlak niti najmanj preobtežen, če hoče ostati strojvodja gospodar vožnje.

Toda strojvodja je moral kljub svo-jim opominom poslušati višje častnike in odpeljati prenatrpan vlak. Vojaki so zgnatli v vagone in postaja Modane je ostala daleč za njimi... A že četrte ure kasneje se je brzina vlaka tajinstveno zvišala, čeprav je dajal strojvodja pro-tiparo. Teža mnogih vagonov je pritiskala vedno huje in huje. Hlapon je dr-vel nad prepadi proti dolini in je že sko-ro dosegel brzino ekspresa na ravni ni-žinski progi. Bliskovito šviganje po ovinkih in neznansko ropotanje železja je postajalo vedno bolj strahovito in pe-klensko. Zavore, ki jih je napol stroje-vodja, niso nič pomagale. Že se je dvi-gal dim izpod zvenceh koles: Osi so

se pričele po vrsti vžigati! Vozovi so kmalu takorekoč plaval v morju pora-jajočih se isker. In naenkrat so vzplam-teli iz ogromne železne kače v zrak strahoviti ognjeni jeziki...

Peklenska vožnja se je nadaljevala. Vkljub gromovitemu šklepetanju drdra-jočih vagonov je bilo slišati strahovito nečloveško tulenje iz zaklenjenih vozov. Železne stene so postajale žareče, leseni deli so prasketali v ognju, vojaki pa so zaman skušali odpreti vrata, ki jih je držal orkanski zračni pritisk kakor pri-bita k stenam. Pričeli so razbijati okna in vojaki, ki so se vozili na božični mir, so se metali iz vlaka ter se kotlili v prepade... Nedopoveden je moral biti pogled na ta peklenski vlak, ki je žviž-gal in brnel kot vražja hiša strmo v do-lino. Potnikom so bile minute kakor sto-letja. Bližali so se poslednjemu ovinku pred senmišelskim vijaduktom, kjer je padec proge silen. Goreči vlak je pri-hrnel z gorovja kakor ogromna strela. Ovinka ni zmagal in je skočil s tira... Lokomotiva se je prevrnila in stisnila tik roba vijadukta na tla. Vrsta vago-nov se je nakopičila na njo za dve nad-stropji visoko. Pol vlaka pa je zletelo z visokega mostu v globino... V prepadu in na vijaduktu je bilo v trenutku vse v samem plamenu. Vojaki v zaprtih vago-nih so tulili kot besni in ljudje iz bliž-njih vasi pripovedujejo, da so jih slišali celih pet minut klicati na pomoč v tej strašni borbi s smrtjo. Potem pa je vse utihnilo...

Razvaline, kakršnih ni pogosto vide-ti, so gorele vso noč. Do drugega ve-čera so morali čakati delavci, da so se ohladili železni ostanki vagonov, nakar so pričeli »reševati«. Potegnili so izpod ruševin 350 docela zogljenih trupel. Ob progi pa so našli sto ubitih vojakov, ki so poskakali iz goreče pošasti še med vožnjo. Od 50 težko poškodovanih je ve-čina pomrla.

Baje se ni nikdar vršila sodna pre-iskava te težke nesreče.

Sport

Službene objave MOLNP.

Radi demisije tajnika g. Ivana Kur-nika se kooptira v Medklubski odbor g. Maks Koren, ki bo prevzel tajniške posle.

V četrtek popoldne se ob vršil komi-sionelni ogled igrišč. Ako se stanje igrišč do nedelje ne poslabša, pričenejo 17. t. m. pomladanske prvenstvene tek-me. Klubi se opozarjajo na službene ob-jave o sobotnem »Jutru«: Vsi prvoraz-redni klubi imajo ob določenih terminih odigrati predpoldne tekme mladim, po-poldne pa tekme rezerv in prvih mo-štev. Zrebanje nasprotnikov v rezervnih tekmah na prihodnji seji MO.

Dunajska Hertha v Mariboru.

ISSK Maribor se pogaja z dunajskim profesionalnim timom, prvorazredno Hertho, za eno ali dve tekmi, ki bi ju odlični gostje odigrali v Mariboru o Ve-liko noč. Pogajanja so že v toliko na-predovala, da je gostovanje Herthe že popolnoma zasigurano.

Prvenstvo prične v nedeljo.

Pomladansko prvenstvo v nogometu prične v nedeljo 17. t. m. na igrišču Ra-pida, četudi bi se vremenske prilike do takrat ne izboljšale. Ako pa se poslabša vreme in stanje igrišča, bodo tekme od-povedane oziroma odgodene za en te-den. V prvem kolu se srečata ISSK Ma-ribor: Svoboda in Rapid: Železničar.

Službena objava LNP.

Podsavez je verificiral za SK Rapid igralca Ivana Hermana s pravico nasto-panja dne 16. m. ara in Aloza Preloga s pravico nastopanja dne 19. septembra. Suspens SK Železničarja se dvigne, ker je klub poravnal naloženo globo.

Prvi trening na prostem.

Letošnja zima je prisilila nogometaše k dolgemu neprostovoljnemu odmoru. Ki

je trajal cele tri mesece. Vremenske pri-like pa so se v toliko izpremenile, da so se nogometaši ISSK Maribora v nedeljo popoldne že upali na teren, čeprav je na igrišču še do 10 cm snega. Strast za žo-go je velika in sportniki nestrpno pri-čakujejo prvih tekem.

Ustoličenje prvega ameriškega predsednika

Ustoličevanje ameriških predsednikov je v današnji dobi, v dobi raketnih avto-mobilov in radija, povsem enostavna za-deva. Drugače pa je bilo pred 140 leti, ko je zasedal predsedniško mesto prvi ameriški predsednik Georges Washing-ton. Takrat se je Washington mučil ce-lih osem dni, predno je skozi pragozd in nepremostene reke prijezdil v Newyork in prevzel novo vladno.

Hoover, 31. predsednik Združenih dr-žav, je v povsem drugačnem položaju. Od Bele hiše do Kapitola je rabil v av-tomobilu le četrte ure, njegov pozdravni govor pa so poslušale potom radija mno-žice od Floride do Kalifornije, dočim je Washington, izmučen in od naporene poti popolnoma izčrpan, govoril le peščici Newyorčanov. Mesece in mesece je tra-jalo, predno je Amerika doznala, da ji predseduje Washington.

Leta 1798 Bele hiše ni bilo, niti ni bi-lo mesta Washingtona. Pensilvanijska avenija, po kateri sta se v avtomobilu molče prepeljala Hoover in Coolidge, je bila za časa Washingtona divja pokrajina, kjer so gospodarile zveri.

General Washington je nezadovoljen zapustil vojaški stan dne 16. aprila 1789. in se posvetil državnim poslom. Toda ameriški narod je videl v njem edinega rešitelja in varovalca pred An-gleži. Povsod, kamor je prišel, so ga sprejemali z velikimi častmi in se pri-druževali njegovemu spremstvu, ki je osem dni potovalo do Newyorka.

Danes v osmih dneh prepotuje Ameri-kanec osemkrat razdaljo med Tihim in Atlantskim oceanom.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 39

Vznemirjajo se ljudje o meni le toliko, ker bi zmirom radi vedeli, kakšno grozodejstvo snujem v svoji glavi zelo na dnu te ječe. In ta roka, glejte, je še krvava od mojega zadnjega zločina. Dotaknite se je, če si upate!

S silovito, gnevno gesto je jetnik iztegnil svojo roko, ki je vsa drhtela.

Roland jo je prijel ter jo krčevito stisnil.

Nekaj kakor solza se je v tem hipu zasvetilo na njegovih že dolgo izsušenih trepalnicah.

In obdržal je grčasto, strašno roko neznančeve v svojih dlaneh.

»Potemtakem, je povzel neznanec plaho, vas res ni groza pred menoj? ...«

»Ne,« je dejal Roland trudoma.

»Ne odganjate me od sebe?«

»Saj vidite, da ne...«

»In vendar veste, da sem razpiti zločinec...«

»In vendar veste, da sem razpiti zločinec...«

»Vi ste ubog jetnik, kakor jaz, tolažiti vas hočem. Kajti tudi vi me tolažite, že s samo vašo navzočnostjo.«

»Molčite, molčite! Vaš glas mi trga srce! ...«

»Ubog nesrečnež! Torej ste menda trpeli še več kakor jaz? ...«

»Oh molčite; preveč prijazno govorite z menoj!«

Jetnik se je zrušil v počep, zakopal lice v dlani in zaihtel.

Roland ga je motril z nekakim veseljem, ki ni bilo brez krutosti.

»On še lahko joče! je zamrmral sam pri sebi. Ne, on ni pretrpel toliko kakor jaz! Dajte, dajte, je povzel, osrčite se... Meni samemu se je posrečilo izkopati rov trideset čevljev visoko. Dvema nama pojde delo laglje od rok, in potem uideva skupaj iz tega pekla.«

»Kaj pravite?« je vzkliknil jetnik trepetaje.

Pravim, če mi hočete pomagati, lahko obadva prideva v svobodo.

Jetnik je vstal.

»Kako to?« je vprašal.

Roland je privzdignil ploščo, ki jo je bil spustil nazaj in je zakrivala njegov rov.

»To sem napravil jaz;« je dejal. »Le pogledite!«

Mož se je ozrl v temni rov. Nato je pogledal Rolanda poln začudenja in občudovanja.

»Kako ste to dosegli?«

Roland se je nasmehnil.

»Z drobci razbitega vrča sem odpraskal dva kamna; s kremenji, ki sem jih našel med malto, sem praskal naprej in izdolbel ta rov. Stvar je bila jako preprosta, kakor vidite.

Mož ga je poslušal z nepopisnim zadivljenjem.

»Zmotil sem se, je povzel Roland. Torej je treba pričeti znova.«

Zdaj pa je jetnik odkimal z glavo.

»Pričeti iznova! In kam hočete priti? ...«

»V kanal!«

»Nemogoče! ...«

»Nemogoče!« je vzkliknil Roland, in mrzel znoj mu je stopil na čelo. »Kako to?«

»Poslušajte,« je dejal jetnik. »Jaz sem tukaj že malo dni.«

»In kje ste bili prej?« je vztrepetal Roland.

»Bil sem pod svinčeni strehami. A lina moje ječe se je odpirala na kanal. S silnim trudom se mi je posrečilo izriniti kos omrežja tako, da sem mogel vtakniti glavo skozi, ter razgledati okolico; videl sem doževsko palačo, videl Most vzdihljajev, videl sem Veliki kanal...«

»In? ...«

»In tudi mene je za hip navdala misel, da bi se spustil v kanal, z nevarnostjo, da si razbijem glavo ali polomim kosti. Toda moral sem se odreči temu načrtu...«

»Zakaj? ...«

»Zato, ker je kanal vso noč zastražen! ... Podnevi je straženje nepotrebno; toda, kakor hitro bi kdo izdolbel luknjo ter prekopal zid in bi ga stražniki zapazili, bi padel pod krogami arkebuz...«

»Toda ponoči!« je zarohnel Roland.

»Ponoči veslajo tik ob zidu ječe neprestano tri gondole, polne oborožencev. Izvedel sem že od kraja, zakaj je ječa pod takim nadzorstvom. Zdi se, da so se bali zarote, ki bi bila imela nalogo, osvoboditi nekega važnega jetnika... O, le verjemite mi, kdor je enkrat tu, ne vidi več svobode...«

Roland ga ni nič poslušal.

Niti na to ni mislil, da more biti tisti važni jetnik, ki ga Desetorica tako skrbno straži, edinole on. Bil je ves poražen. Zagrizena krivičnost sovražne usode ga je navdajala z omotico. Besen upor, upor vsega njegovega bitja, tem mogočnejši, čim se je zakrival z molčanjem, mu je budil odločnost, da poizkusi poslednja, skrajna sredstva.

Videl je, da je obsojen na vekomaj. Nemogočnost bega mu ni puščala nobene nade več; in v tem resnobnem trenutku se je oklenil misli samomora... bega v smrt!

Toda jetnik je povzel z zatemnelim glasom:

»Sicer pa, če bi se vam tudi posrečilo uiti, jaz bi ne mogel več!«

»Zakaj ne?« je dejal Roland, ter se nehote oprijel nejasne nade.

»Zato, ker bom skoraj gotovo obsojen na smrt... Da,« je nadaljeval, videč, da se je Roland zganil; »vi se čudite, da vam pravim to tako mirno. Toda smrt je še zmirom boljša od dosmrtnega jetništva... Ravno v tej minuti se svetniki posvetujejo o moji usodi, in morda jutri, morda pa še to uro, mi pridejo povedat, da me rabelj pričakuje!«

»Rabelj!« je zamolklo vzkliknil Roland, ter vztrepetal, kakor da se je nenadna, temna in turobna misel dvignila liki pošasti nad razvalinami njegovih upov.

»Da, rabelj! ... Pred štirinajstimi dnevi sem v napadu gneva udaril nekega ječarja. On sicer ni umrl, toda dejali so, da sem ga hotel ubiti. In zato so me odvedli v to ječo, ter so mi povedali, da zapirajo vanjo tiste, ki so obsojeni na smrt...«

»Ječa obsojencev!« je zamrmral Roland z bledim usmevom. Semkaj me je torej vodila pot v svobodo! ...

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki jih objavljajo posredovalci in se plačujejo po cenah, ki so na voljo v vsaki številki; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zahteva, dopisovanje in oglaševanje pri trgovaških ali redarstvenih uradah; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Kupim

dobro ohranjeno malo ledenico in železni štedilnik. Naslov pove uprava lista. 519

Najnovejša postopanje v trajni ondulaciji omogoča z novo preparacijo tudi onduliranje onih las, ki dosedaj za ondulacijo niso bili sposobni. — Zato pa vsi, ki hočete trajne kodre v česalni salonu Maly, Aleksandrova cesta 22, vhod samo skozi vežo. 530

Dvosobno stanovanje oddam s 1. aprilom. Naslov pove uprava »Večernika«. 529

Pomije

odda kolodvorska restavracija, Maribor, glavni kolodvor. 528

Oficirska uniforma

iz prvovrstnega blaga, parkrat rabljena poceni na prodaj. Vprašati: Meljska cesta 28, pritličje desno. 522

Zgubil sem

od Tattenbachove preko Gosposke do Slovenske ulice zlato uro. Poštenega najditelja naprošam, da jo odda proti nagradi pri policijskem komisariatu. 520

Stanovanje,

2 sobi in kuhinje, event. tudi večjo sobo in kuhinjo, išče mala mirna družina s 1. aprilom. Stanovanje naj bi bilo v bližini mesta. Plača najemnine za pol leta naprej. M. Likof, Studenci, Kralj Matjaževa ul. 36. 516

Prazno sobo

oddam. Ribarič, Aleksandrova ul. 151, Krčevina. 523

Brivskega pomočnika

ki zna dobro striči bubi glavice sprejme brivski salon Mrakič, Maribor, Cankarjeva ul. 1. 526

Miren zakonski par brez otrok

išče stanovanje sobo in kuhinjo ali večjo sobo s štedilnikom v bližini glavnega kolodvora, ali na Meljski, Sodni, Tattenbachovi, Mlinski, Cvetlični, Prešernovi, Slovenski, Vetrinjski, Vrazovi, ali Tomšičevem drevoredu. Pisane ponudbe naj se pošljejo na upravo »Večernika« pod šifro »Frid. Než.« U

Odda se

lepa, čista, solnčna, mobilirana soba s separatnim vhodom in električno razsvetljavo. Magdalenska ulica 50. 505

Iščem varuhinjo

k letni deklici brez stanovanja in hrane. Naslov pove uprava »Večernika«. 521

Pristno dalmatinsko vino

črez ulico, liter à Din 8, dobite v Cafovi ulici 7, dvorišče, kino »Union«. 524

Iščem stanovanje

2—3 sob, če mogoče s koščkom vrta. Ponudbe pod »V. M. J.« na upravo lista. 501

Ia gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki štirini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13. 328

Načrte lesenih hiš

dobljajo interesi po pogojih februar-ske številke »Domačija« pri kred. in stavbni zadrugi »Mojmir«, Maribor, Koroška cesta. 10. 491

Električne inštalacije,

popravlja, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. 117

6 Stolina ulica 6

»Pri sladkorčku«

Prvovrstna čokolada za kuho kg Din 36.—
Fina čokoladna moka kg Din 44.—
Čokoladna surovina (Umak) za tortno glazuro 1/2 kg Din 16.—
Mešano čajno pecivo kg Din 40.—
Polnjeni in navadni oblati. Kakao, čaj. Vedno sveže in bogato zalogo bonbonov najcenejše in najfinejše kvalitete

»Parfumerija«

Parfumi, milo, pralna sredstva, sveče, zobna pasta mazilo za kože in lase, pripomočki za negovanje nohtov, toaletni predmeti. Velika izbira po zelo nizkih cenah

6 Stolina ulica 6

PARNA PRALNICA

pere moško perilo kot novo!

Telefon 480

Centrala: Frankopanova ul. 9.

Podružnica: Vetrinjska ulica 7.

Spomnite se CMD!

Tavčarjevih zbranih spisov

tretji zvezek

je pravkar izšel. Naročite ga takoj v Mariboru v knjigarni

Tiskovne zadruge, Aleksandr.13

2433

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka itd. od trdke »Patria«. Zagreb.

JAKOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 19

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!